

# GUEC-205 Enseignement de langues à un public migrant

## 1 ΓΕΝΙΚΑ

<b>ΣΧΟΛΗ</b>	Φιλοσοφική		
<b>ΤΜΗΜΑ</b>	Γαλλικής γλώσσας και φιλολογίας		
<b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>	7 <sup>ο</sup> - Β' κύκλος		
<b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	GUEC-205	<b>ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>	Εαρινό (Β')
<b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	Διδασκαλία γλωσσών σε μεταναστευτικά κοινά (Enseignement de langues à un public migrant)		
<b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b> <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	<b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b>	<b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b>	
	2	3	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
<b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b> <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων.		
<b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>	-		
<b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>	Γαλλική		
<b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>	Ναι		
<b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>	<a href="https://eclass.uoa.gr/courses/FRL601/">https://eclass.uoa.gr/courses/FRL601/</a>		

## 2 ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p><b>Μαθησιακά Αποτελέσματα</b></p> <p><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</li> <li>• Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 &amp; 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</li> <li>• Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</li> </ul>
<p><b>Στόχοι</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται να :</li> <li>• εμβαθύνουν τις θεωρητικές γνώσεις τους επάνω στη Διδακτική δεύτερης/ξένης γλώσσας,</li> <li>• εξειδικευθούν στη διδασκαλία γλωσσών σε μεταναστευτικά κοινά,</li> <li>• ευαισθητοποιηθούν επάνω στις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών με μεταναστευτική βιογραφία,</li> <li>• επιχειρηματολογούν με επιστημονικότητα επάνω σε θεωρητικά ζητήματα σχετικά με τη διδασκαλία γλωσσών σε μεταναστευτικά κοινά,</li> </ul>

Περιγράμματα Μαθημάτων Κοινού Ελληνογαλλικού ΠΜΣ «Διδασκαλία ξένων γλωσσών στην Ευρώπη: εκπαίδευση στη γλωσσική και πολιτισμική διαφορετικότητα των σχολικών πληθυσμών»

- αναστοχάζονται επάνω στα κριτήρια επιλογής ή δημιουργίας διδακτικών πρακτικών κατά την εκπαιδευτική διαδικασία,
- ετοιμάζουν σχέδιο μαθήματος ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες των μαθητών με μεταναστευτική βιογραφία,
- να αναστοχάζονται επάνω στη συνάρθρωση θεωρίας και εκπαιδευτικής πράξης,
- εκφράζονται γραπτά και προφορικά στη γαλλική γλώσσα πάνω σε θέματα διδακτικού και παιδαγωγικού ενδιαφέροντος.

#### Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών  
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις  
Λήψη αποφάσεων  
Αυτόνομη εργασία  
Ομαδική εργασία  
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον  
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον  
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων  
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα  
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον  
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου  
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής  
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης  
.....  
Άλλες...  
.....

- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας
- Αναλυτική, συνθετική, κριτική ικανότητα
- Ανάπτυξη παραγωγικού και επαγωγικού συλλογισμού
- Συνεργασία για εκπόνηση ομαδικής εργασίας
- Αυτόνομη εργασία/ικανότητα αναστοχασμού
- Ανάπτυξη παιδαγωγικής και διδακτικής ικανότητας
- Ανάπτυξη επιχειρηματολογικής ικανότητας
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Ανάπτυξη δημιουργικότητας
- Ανάπτυξη ικανότητας χρήσης Η/Υ και κατάλληλων λογισμικών
- Ανάπτυξη διερευνητικής ικανότητας και ικανότητας αναζήτησης αποδελτίωσης και χρήσης βιβλιογραφικών πηγών
- Ικανότητα κατανόησης και επεξεργασίας ενός εκτεταμένου, επιστημονικού κειμένου.

### 3 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 1 Η έννοια των *déplacé, migrant, réfugié, immigré, sans-papiers, demandeur d'asile* στον καθημερινό και επίσημο λόγο. Γλωσσικές και εκπαιδευτικές πολιτικές χωρών της Ευρώπης που σχετίζονται με την αφομοίωση των μεταναστών.
- 2 Οι γλωσσικές ανάγκες των μεταναστευτικών κοινών. Επισκόπηση των εννοιών των *répertoire verbal, langue maternelle, langue étrangère, langue seconde, langues*

Περιγράμματα Μαθημάτων Κοινού Ελληνογαλλικού ΠΜΣ «Διδασκαλία ξένων γλωσσών στην Ευρώπη: εκπαίδευση στη γλωσσική και πολιτισμική διαφορετικότητα των σχολικών πληθυσμών»

<p>d'origine, langues en migration, contact de langues, parler bilingue, plurilinguisme, multilinguisme, common Underlying Proficiency, translanguaging .</p>	
3	<p>Χαρακτηριστικά της πολυγλωσσίας των μεταναστευτικών κοινών. Αντιπαραβολή των αναπαραστάσεων των εκπαιδευτικών σχετικά με τη διγλωσσία/πολυγλωσσία των μαθητών με μεταναστευτική βιογραφία με τα πορίσματα ερευνών. Το <i>Modèle holistique maximaliste pour les classes multilingues</i> της N. Auger.</p>
4	<p>Τα γλωσσικά λάθη των μαθητών με μεταναστευτική βιογραφία. Η έννοια της interlangue: δομή και συμβολή στην κατανόηση του μαθητή κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Δραστηριότητα: κατανόηση και ανάλυση των λαθών σε κείμενα μαθητών με μεταναστευτική βιογραφία.</p>
5	<p>Έγγραφο σχέση με τη γλώσσα και προφορική σχέση με τη γλώσσα. Αντιστάσεις μαθητών χωρίς σχολική κουλτούρα. Οι έννοιες των illettrisme και analphabétisation και ποσοστά του φαινομένου στον κόσμο. Ανάγκες των μαθητών με μεταναστευτική βιογραφία που δεν έχουν αποκτήσει σχολική κουλτούρα.</p>
6	<p>Πρακτικές διδασκαλίες σε μαθητές χωρίς ανεπτυγμένη σχολική κουλτούρα. Το τετραμερές μοντέλο του Jim Cummins για την ταξινόμηση δραστηριοτήτων και ασκήσεων και το μοντέλο του ίδιου για την ανάπτυξη του εγγραμματισμού.</p>
7	<p>Πλαισιακή στήριξη και κείμενα ταυτότητας για την ανάπτυξη του εγγραμματισμού.</p>
8	<p>Διδασκαλία της γλώσσας με βάση το περιεχόμενο.</p>
9	<p>Τα τρία στάδια του αλφαριθμητισμού, σύμφωνα με τον Hervé Adami.</p>
10	<p>Το διδακτικό σενάριο και ο αλφαριθμητισμός.</p>
11	<p>Πρακτικές δημιουργικότητας κατά την εκπαίδευση των μαθητών με μεταναστευτική βιογραφία: παραμύθι, φωτογραφία, δημιουργική γραφή.</p>
12	<p>Πρακτικές δημιουργικότητας για την εκπαίδευση των μαθητών με μεταναστευτική βιογραφία: θεατρικές πρακτικές.</p>
13	<p>Παρουσίαση πρακτικών φοιτητών για τη διδασκαλία γλωσσών σε μεταναστευτικά κοινά.</p>

**14 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ**

<p><b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b>  <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Πρόσωπο με πρόσωπο</p>
<p><b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b>  <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Πολυτροπικά κείμενα και βίντεο</li> <li>• Power point</li> <li>• Εκτεταμένη χρήση της πλατφόρμας e-class</li> </ul>

Περιγράμματα Μαθημάτων Κοινού Ελληνογαλλικού ΠΜΣ «Διδασκαλία ξένων γλωσσών στην Ευρώπη: εκπαίδευση στη γλωσσική και πολιτισμική διαφορετικότητα των σχολικών πληθυσμών»

<p><b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b></p> <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.                  Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Εφαρμογές της θεωρίας</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><b>Σύνολο Μαθήματος</b></td> <td><b>90 ώρες</b></td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	30	Εφαρμογές της θεωρίας	60			<b>Σύνολο Μαθήματος</b>	<b>90 ώρες</b>
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου										
Διαλέξεις	30										
Εφαρμογές της θεωρίας	60										
<b>Σύνολο Μαθήματος</b>	<b>90 ώρες</b>										
<p><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b></p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Οι φοιτητές αξιολογούνται βάσει ατομικών και ομαδικών εργασιών που πραγματοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου.</p> <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης παρουσιάζονται και αναλύονται στους φοιτητές κατά την έναρξη του εξαμήνου.</p>										

**15 ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

*Actes du colloque interacadémique et interdegré : Langues des élèves, langues de l'école.* ESPE Gennevilliers, Université Cergy Pontoise, Paris, 14 octobre 2015.  
[http://www.plurilingua.ch/media/publications/2015\\_Actes\\_coll\\_141015-vom-9.2017.pdf](http://www.plurilingua.ch/media/publications/2015_Actes_coll_141015-vom-9.2017.pdf)

Adami, H. (2008). *Le rôle de la littérature dans le processus d'acculturation des migrants.* Conseil de l'Europe.  
<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016802fc3a1>

Adami, H., (2009). *La formation linguistique des migrants.* CLE international.

Adami, H. et Leclercq, V. (éd.) (2012). *Les migrants face aux langues des pays d'accueil : acquisition en milieu naturel et formation.* Presses Universitaires du Septentrion.

Alen, P. et Manço, A. (2012). *Appropriation du français par les migrants. Rôles des actions culturelles.* L'Harmattan.

Amati-Mehler, J. (2003). La migration, la perte et la mémoire. *Éla. Études de linguistique appliquée*, no 131, 329-342. <https://doi.org/10.3917/ela.131.0329>

Archibald, J. et Chiss, J.-L. (2007). *La langue et l'intégration des immigrants. Sociolinguistique, politique linguistiques, didactique*. L'Harmattan.

Auger, N. (2009). Les travaux du Conseil de l'Europe, un levier pour la diversité linguistique, *Le français aujourd'hui*, 164, 45-51. <https://doi.org/10.3917/lfa.164.0045>

Beacco, J.-C., Little, D., Hedges, Ch. (2014). *L'intégration linguistique des migrants adultes. Guide pour l'élaboration et la mise en œuvre des politiques*. Conseil de l'Europe. <https://rm.coe.int/16802f9ad5>

Belaubre, V. et Rueff, V. (2007). Un atelier marionnettes en classe d'accueil de collège. *Éla. Études de linguistique appliquée*, 147, 329-338. <https://doi.org/10.3917/ela.147.0329>

Bialystok, E. (dir.) (1991). *Language processing in bilingual children*. Cambridge University Press.

Bruneau, A., Castellotti, V., Debono, M., Goï, C. et Huver, E. (2012). Langue(s) et insertion : quelles relations, quelles orientations ? Autour d'une controverse : le FLI, *Diversité - Ville Ecole Intégration*, 170, 185-192.

<https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-01376830/document>

Calliabetso-Coraca, P. (1995). *La Didactique des langues de l'ère a-scientifique à l'ère scientifique*. Éditions Eiffel.

Candelier, M. (coordinateur), Camilleri-Grima, A., Castellotti, V., De Pietro, J.-F., Lőrincz, I. Meißner, F.-J., Noguero, A. et Schröder-Sura, A. (2012). *Le CARAP. Un Cadre de Référence pour les Approches Plurilingues des Langues et des Cultures. Compétences et ressources*. Conseil de l'Europe.

<https://www.ecml.at/Portals/1/documents/ECML-resources/CARAP-FR.pdf?ver=2018-03-20-120658-740>

Canut, C. et Guellouz, M. (2018). Introduction. Langage et migration : état des lieux. *Langage et société*, 165, 9-30. <https://doi.org/10.3917/lis.165.0009>

Castellotti, V. et Moore, D. (2009). Dessins d'enfants et constructions plurilingues. Territoires imagés et parcours imaginés. Dans M. Molinie, (dir.), *Le dessin réflexif. Éléments d'une herméneutique du sujet plurilingue*. CRTF, (p. 45-85).

<https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-01390212/document>

Chiss, J.-L. (dir.) (2008). *Immigration, École et didactique du français*. Didier.

Chrifti Alaoui, D. (2007). Apports humanistes et linguistiques des pratiques artistiques dans l'apprentissage et l'enseignement de la langue dans une classe d'accueil. *Éla. Études de linguistique appliquée*, 147, 349-364. <https://doi.org/10.3917/ela.147.0349>

Clement, F. et Girardin, C. (1997). *Enseigner aux élèves issus de l'immigration*. Nathan.

Clerc, S., Cortier, C., Longeac, A., Oustric, G. (2007). Place et intérêt des pratiques artistiques, interculturelles et interlinguistiques dans les dispositifs d'accueil et d'enseignement/apprentissage pour les élèves allophones. *Éla. Études de linguistique appliquée*, 147, 317-328. <https://doi.org/10.3917/ela.147.0317>

Coste, D. (1979). L'écrit et les écrits : considérations didactiques. Dans *L'écrit et les écrits : problèmes d'analyse et considérations didactiques* (p. 75-114). Conseil de l'Europe, Hatier.

Cummins, J. (2011). *De l'importance des données de la recherche empirique pour les politiques éducatives en faveur des apprenants en difficulté*. Conseil de l'Europe. <https://rm.coe.int/16805a0c1a#:~:text=La%20plupart%20d'entre%20eux,d'%C3%A9chec%20scolaire%20anormalement%20%C3%A9lev%C3%A9>

Cummins, J. (2001). La langue maternelle des enfants bilingues. *Spogforum*, 19, 15-21. <http://www.famillelanguescultures.com/medias/files/cummins-2001-langue-maternelle-des-enfants-bilingues-1.pdf>

Cummins, J. (2000). *Language, Power and Pedagogy. Bilingual children in the crossfire*. Multilingual Matters.

Divoux, A. (2017). Le scénario pédagogique au service de l'enseignement du français. *3e Colloque international de l'Association Thaïlandaise des Professeurs de Français*. Bangkok, Thaïlande. <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-01739576/document>

Djordjevic, S. (2019). « Moi je sais pas français » : La langue de l'enfant descendant d'immigrés à l'école, *Revue TDFLE*, (actes n°1). [https://doi.org/10.34745/numerev\\_1352](https://doi.org/10.34745/numerev_1352)

Extramiana, C. et De Ferrari, M. (2009). Perspective actionnelle et didactique du français dit « migrants ». Quelles réflexions pour quelles applications ?. Dans M.-L. Lions-Olivieri et Ph. Liria (dir.), *L'approche actionnelle dans l'enseignement des langues. Onze articles pour mieux comprendre et faire le point*. Editions Maison des Langues.

Fargeas, C. (2007). Démarches pédagogiques dans l'enseignement des langues et cultures d'origine. *Le français aujourd'hui*, 158, 68-75. <https://doi.org/10.3917/lfa.158.0068>

Feyfant, A. (2016). Différenciation pédagogique, *Dossier de Veille de l'IFÉ*, 113, 1-32 <http://veille-et-analyses.ens-lyon.fr/DA-Veille/113-novembre-2016.pdf>

Gajo, L. (2001). *Immersion, bilinguisme et interaction en classe*. Didier.

Gloaguen-Vernet, N. (2009). *Enseigner le français aux migrants*. Hachette.



Goody, J. (1979). *La raison graphique. La domestication de la pensée sauvage*. Les Éditions de Minuit.

Gout, M. (2015). Quatre approches didactiques pour la formation linguistique des migrants nouveaux arrivants. *Migrations Société*, 162, 139-154. <https://doi.org/10.3917/migra.162.0139>

Hamers, J.F. et Blanc, M. (1983). *Bilinguisme et bilinguisme*. Pierre Mardaga éditeur.

Hatchuel, F. (2006). Une autre langue : l'ailleurs comme protection de l'espace intérieur ?. *Études de linguistique appliquée : revue de didactologie des langues-cultures*, 144, 493-512. [halshs-00354083](https://halshs-00354083)

Kristof, A. (2011). *L'analphabète*. ZOÉ

Lahire, B. (2000). *Culture écrite et inégalités scolaires. Sociologie de l'échec scolaire à l'école primaire*. Presses Universitaires de Lyon.

*Langues et cité Bulletin de l'observatoire des pratiques linguistiques*, 13, Plurilinguisme et migrations.

<https://www.culture.gouv.fr/Thematiques/Langue-francaise-et-langues-de-France/Nos-missions/Observer-les-pratiques-linguistiques/Langues-et-cite/Langues-et-cite-n-13-plurilinguisme-et-migrations>

Mangiante, J.-M., (éd.) (2011). *L'Intégration linguistique des migrants : état des lieux et perspectives*. Artois Presses Université.

Martinez, P. (dir.) (2002). *Le Français langue seconde : Apprentissage et curriculum*. Maisonneuve et Larose.

Maynard, C. & Armand, F. (2016). Écriture de textes identitaires plurilingues et rapport à l'écrit d'élèves immigrants allophones. *Nouveaux cahiers de la recherche en éducation*, 19(2), 134–160. <https://doi.org/10.7202/1042853ar>

Moro, M.-R. (2012). *Enfants de l'immigration, une chance pour l'école*. Bayard.

Pantazi, V. (2008). La valorisation de la langue maternelle des élèves issus de l'immigration en classe de langues vivantes, *Πρακτικά Συνεδρίου 2008, Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου: Συνομιλώντας με τις γλώσσες-πολιτισμούς* (σ. 399- 407). Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

PISA (2016). *Les élèves en difficulté. Pourquoi décrochent-ils et comment les aider à réussir ?* OCDE.

<http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/PISA-2012-Les-eleves-en-difficulte.pdf>

Porcher, L., et Abdallah-Preteille, M. (1998). *Ethique de la diversité en éducation*. Presses Universitaires de France.

Pradeau, C. (2018). L'enseignement du français pour les migrants : un champ didactique spécifique ? Analyse croisée de cadres de référence institutionnels et enjeux épistémologiques. *Le Français dans le monde. Recherches et applications*, 63, 156-163. <https://hal-univ-paris3.archives-ouvertes.fr/hal-01695138/document>

Pujol Berche, M. et Véronique, D. (1991). *L'acquisition d'une langue étrangère : recherches et perspectives*. Université de Genève Faculté de psychologie et des sciences de l'éducation. <https://archive-ouverte.unige.ch/unige:92992>

Rezzoug, D., De Plaën, S., Bensekhar-Bennabi, M. et Moro, M. (2007). Bilinguisme chez les enfants de migrants, mythes et réalités. *Le français aujourd'hui*, 158, 58-65. <https://doi.org/10.3917/lfa.158.0058>

Sanchez-Mazas, M. (2022). *Migration forcée et vulnérabilité éducative. Parcours et expériences de familles déplacées et (dé)scolarisation de leurs enfants*. Seismo. [https://www.seismoverlag.ch/site/assets/files/19158/oa\\_9782883517509.pdf](https://www.seismoverlag.ch/site/assets/files/19158/oa_9782883517509.pdf)

Vandermeulen, K. (2015). Langue et intégration en contexte migratoire. Quelle dialectique dans la politique d'intégration linguistique française ?. Dans V. Castellotti, (éd.), *Le(s) français dans la mondialisation* (p. 125-143). EME éditions.

Verdelhan-Bourgade, M. (2002). *Le Français de scolarisation : Pour une didactique réaliste*. Presses universitaires de France.

### **Sitographie**

Agence des Nations Unies pour les réfugiés

<https://www.unhcr.org/fr/>

Association DULALA

<https://dulala.fr/>

Curing the limbo

<https://curingthelimbo.gr/>

Français Langue d'Intégration et d'Insertion

<https://fli.atilf.fr/>

Greek Policy for Social Integration

<https://migration.gov.gr/en/migration-policy/integration/politiki-entaxis-se-ethniko-epipedo/>

Institut National d'Etudes Démographiques

<https://www.ined.fr/>

Institut National de la statistique et des études économiques

<https://www.insee.fr/fr/accueil>

La Cimade

<https://www.lacimade.org/>



Περιγράμματα Μαθημάτων Κοινού Ελληνογαλλικού ΠΜΣ «Διδασκαλία ξένων γλωσσών στην  
Ευρώπη: εκπαίδευση στη γλωσσική και πολιτισμική διαφορετικότητα των σχολικών  
πληθυσμών»

Office Français de l'Immigration et de l'Intégration

<https://www.ofii.fr/>

Portail sur les données migratoires

<https://www.migrationdataportal.org/fr>

Réseau Canopé

<https://www.reseau-canope.fr/>

Unesco

<http://uis.unesco.org/fr>

Unicef

<https://www.unicef.org/fr>

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Langage et société, Édition de la Maison des sciences de l'homme.

Le français aujourd'hui, Armand Colin.

Migrations Société, Centre d'Information et d'Études sur les Migrations Internationales.

Revue Études de linguistique appliquée (ELA), Didier Érudition.

Revue Le Français dans le Monde (LFDM). Francophonies du Sud. Recherches et Applications, CLE International.

Revue Les Langues modernes Paris, APLV (Association des professeurs de langues vivantes).